

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 70 stemmer mod 65.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 70:

Forslag til lov om ændring af de kommunale styrelseslove. (Ægtefælleinhabilitet m.v.).
(Fremsat 24/11 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

De kommunale råd har i de senere år i flere og flere tilfælde måttet beskæftige sig med problemet generel inhabilitet, har altså skullet tage stilling til, om et medlem af rådet måtte være udelukket fra at være medlem af et bestemt udvalg. Der er flere årsager til denne udvikling: decentralisering, der lægger flere planlægningsopgaver og konkrete beslutninger ud til lokal afgørelse, en stigende sagsmængde i øvrigt, betydelig større opmærksomhed end tidligere med hensyn til forhold, der kan give anledning til kritik af uvildigheden i de lokale afgørelser – for bare at nævne nogle af de sandsynlige grunde til stigningen i antallet.

Tilsynsrådene og indenrigsministeriet har derfor i stærkt stigende grad måttet tage stilling i klagesager inden for dette område, udtalt sig vejledende i konkrete sager og søgt at tolke retsgrundsætninger og lovbestemmelser på dette meget komplicerede område, alt sammen for at sikre bedst muligt, at afgørelserne, både de administrative og de politiske, i de kommunale råd træffes uden indflydelse fra uvedkommende hensyn, så tilliden i befolkningen til afgørelsernes korrekthed fortsat kan være til stede. Udviklingen har også medført, at folketinget har følt det nødvendigt at præcisere nogle af reglerne ved lov-

givning, senest i folketingsåret 1976-77, hvor der blev fastsat temmelig detaljerede regler for, hvem der ikke kunne være medlemmer af økonomiudvalget.

I forbindelse med konstitueringerne efter kommunevalget i 1981 blev diskussionen ganske naturligt aktuel igen, men denne gang især koncentreret om grænserne for ægtefællers og samlevendes muligheder for at være medlemmer af et udvalg, inden for hvis område deres partner er ansat. Indenrigsministeriet måtte her til hjælp i de lokale afgørelser præcisere, hvordan man måtte forstå det eksisterende retsgrundlag i form af lovgivning, hensynet til forvaltningsretlige retsgrundsætninger og de almene retsgrundsætninger.

Det var imidlertid meget klart, at det var nødvendigt og rigtigt med en ny lovgivning, der kunne bringe de mere og mere urimelige resultater af den hidtidige lovgivning og retsopfattelse til ophør. Den daværende regering traf derfor principbeslutning om at søge en ændring gennemført ved lovgivning i denne samling efter forudgående drøftelser med de kommunale organisationer og i folketingets kommunaludvalg. Disse drøftelser var aftalt, kommunaludvalget var endog for længst indkaldt og lovforberedelsen begyndt, da regeringsskiftet kom.

Det foreliggende forslag løser nogenlunde klart det problem, som har været mest fremme i debatten, nemlig den uødvendigt store begrænsning i bl. a. ægtefællers mulighed for at deltage i netop den del af det kommunale arbejde, som de særligt interesserer sig for.

Socialdemokratiet kan derfor principielt tilslutte sig lovforslaget, men vi vil under udvalgsarbejdet nærmere vurdere, om de afgrænsninger af inhabiliteten, man peger på i bemærkningerne, er de helt rigtige. Vi skal i folketinget være opmærksomme på, at meget udtømmende bemærkninger let medfører, at loven og dens bemærkninger binder mere, end man måske allerede om nogle år kan være tjent med. Udviklingen går jo videre, forholdene forandrer sig, og vi skal nødig fortsætte med hyppige ændringer af lovgivningen på dette område.

Karen Højte Jensen (KF):

Vi har i de senere måneder oplevet nye, strenge tolkninger af de generelle inhabilitetsregler, således at en række folkevalgte er

[Karen Højte Jensen]

blevet udelukket fra eksempelvis at være rådmænd på skoleområdet på grund af, at ægtefællen er lærer og kommunalt ansat. Med det foreliggende lovforslag får vi en opblødning og en smidiggørelse af disse skærpede fortolkninger, og det kan vi fra konservativ side tilslutte os.

Problemet inhabilitet er primært et spørgsmål om, hvorvidt offentligheden kan forventes at have almindelig tillid til, at kommunalbestyrelsens beslutninger træffes uden indflydelse fra særinteresser, og dette er naturligvis fortsat vigtigt under hensyn til, at befolkningen dog også må have muligheder for at udøve almindelige demokratiske rettigheder.

Med hensyn til selve lovtæksten vil jeg bede ministeren overveje sammen med udvalget, om man måske skulle finde et andet udtryk end »ægtefælle« og »samlever«, der var mere dækkende for det, man reelt mener.

Hvad angår den anden del af lovforslaget, kan vi tilslutte os, at den rutinemæssige pligt til at indsende budgetter til tilsynsmyndigheden ophæves.

Povl Brøndsted (V):

Spørgsmålet om habilitet og inhabilitet har altid været et sårbart og et meget vanskeligt spørgsmål. Udelukkes kan det vel heller ikke, at der har været rejst habilitetssager efter kommunevalgene, som mere har gået på politisk chikane end på virkelig problemløsning. På den baggrund er ethvert forsøg, også dette fra indenrigsministerens side, på lov-mæssig præcision meget ønskeligt, ja nødvendigt.

Vi må sige, at den del af forslaget, som går ud på at fastslå, hvilke stillinger der er grund til at være opmærksom på med hensyn til inhabilitet, betyder en lempelse af reglerne for, hvornår ægtefæller eller samlevere til kommunalt ansatte kan være medlemmer af de stående udvalg og af økonomiudvalget i en kommune. Samtidig med at det generelt er en lempelse, er det lidt af en stramning af dansk lovgivning ikke alene at tage ægteskabelige forhold med, men også samleverforhold og i nogen grad normalisere det som et begreb. Det er i hvert fald en nyskabelse i vor kommunallovgivning, at vi tager denne nye livsform i vort samfund med ind i lovgivningen.

Det er meget klart, hvilke personer der tænkes på i kommunale ansættelsesforhold i det foreslåede stk. 4, a), i § 29, men man kan gøre sig den overvejelse, om det er tilstrækkeligt, at vi kun har chefsposterne inden for de forskellige kommunale aktiviteter med. Jeg ville meget gerne, om indenrigsministeren – om ikke her i salen, så i forbindelse med udvalgsarbejdet – ville overveje, om ikke souschefsposten meget ofte kan være lige så vigtig som chefsposten, hvis vi f. eks. tænker på en viceskoleinspektør, der har nogle helt selvstændige opgaver, hvis vi f. eks. tænker på souschefens forpligtelse til at være chef i de perioder, hvor chefen er forhindret. Det er nok et af de steder, hvor vanskelighederne også vil være der fremover, og derfor synes jeg, at spørgsmålet er værd at dyrke i udvalget. Det samme gør sig selvfølgelig gældende vedrørende problemerne i stk. 4, b), om økonomiudvalget. Det er godt, at vi får det præciseret, og vi må komme så langt, som vi kan, i dette ømtålelige, meget vanskelige og aldrig fuldstændigt løste problem.

Den anden del af lovforslaget kan man kun hilse med stor tilfredshed, for det er jo en lempelse af den administrative procedure. Det er godt at få fat på det, og derfor kan vi helt og fuldt tilslutte os den del af lovforslaget.

Vi vil fra venstres side arbejde i udvalget ud fra en positiv holdning og ønsket om at få det bedst mulige resultat.

Tommy Dinesen (SF):

Det er naturligvis vigtigt, at man bevarer tilliden mellem borgerne og de folkevalgte. Det, der blev lagt op til sidste år med de stramninger, der forelå, gjorde, at vi bl. a. i SF 14 dage efter valget fik underretning om, at der var adskillige, som måtte gå ud af forskellige udvalg på baggrund af, at de var gift med en, der var ansat inden for det samme område.

Helt horribelt blev det, når det var en underordnet stilling, den pågældende mand eller kone måtte gå ud af. Vi rejste derfor sagen over for den daværende indenrigsminister med 6-7 spørgsmål, og vi bad om et samråd, og det førte til, at det blev vedtaget, at vi senere skulle tage sagen op.

Et af de problemer, der er tilbage i dag, er, hvad der skal ske, hvis et menneske er

[Tommy Dinesen]

gået ud af f. eks. socialudvalget. Kan man så få den plads tilbage, som man havde aftalt forinden? Det er et problem, som skal belyses.

Det er godt, at indenrigsministeren straks, da hun tiltrådte, tog denne sag op. Det vil jeg gerne rose hende for, men det skal ikke blive en vane, vil jeg godt understrege med det samme. Vi vil medvirke til en positiv behandling af sagen og prøve at få den afsluttet så hurtigt som muligt.

Knud Lind (FP):

Folketingets ombudsmand har i en skrivelse af 17. august 1970 vedrørende et spørgsmål om inhabilitet fremhævet, at inhabilitetsregler ikke alene har til formål at sikre, at afgørelser træffes, uden at der tages usaglige hensyn, men at reglerne tillige har den funktion at skabe tillid til de myndigheder, der skal træffe afgørelser.

Ombudsmanden fremhæver endvidere det ønskelige i, at regler om habilitet fortolkes vidt, således at et nævnsmedlem selv i tilfælde, hvor habilitetsreglerne inden for vedkommende område ikke direkte finder anvendelse, undlader at deltage i behandlingen af en sag, hvis en part kan have rimelig årsag til ikke at betragte ham som uvildig; dette gælder i særlig grad, når den pågældende uden større vanskelighed kan erstattes af en anden.

Spørgsmålet er at modvirke, at han eller hun har et sådant forhold til sagen, at det ud fra en generel vurdering er egnet til at vække en vis tvivl om, at vedkommende vil kunne behandle sagen på upartisk måde. Det må ved nærmere fastlæggelse af grundsætningen tages i betragtning, at formålet med inhabilitetsreglerne ikke alene er at sikre, at den enkelte sag bliver behandlet korrekt, men også at modvirke, at der skabes mistillid til den offentlige forvaltning.

Er der så tiltro til, at de rigtige beslutninger bliver truffet ude i kommunalbestyrelserne? Mistilliden i befolkningen til, at der plejes særinteresser, er ikke af nyere dato; den har været der altid, og det viser loven også. Ålborgskandalen, hvor en socialdemokratisk borgmester og rådmand havde misbrugt deres embeder og befolkningens tillid til, at skatteborgernes midler ikke bliver misbrugt

ved forkerte beslutninger, er blot et eksempel.

Hvad er årsagen til, at indenrigsministeren nu vil lave om på ægtefælleinhabilitetsreglerne? Årsagen er, at ministerens parti og de konservative igennem årene ikke har formået at holde igen på de offentligt ansattes antal. I dag har vi ca. 800.000 offentligt ansatte. Årsagen er endvidere, at man igennem mange år gav disse offentligt ansatte bedre vilkår som kommunalbestyrelsesmedlemmer end personer fra det private erhvervsliv. Decentralisering og udlægning af nye opgaver til kommunerne var også en årsag.

Offentligt ansatte fik årligt 30 dages frihed til borgerligt ombud med fuld løn. Denne forskelsbehandling fik selvfølgelig katastrofale følger for sammensætningen af kommunalbestyrelser. Fortidens undladelsessynder hos venstre og de konservative fik også 800 offentligt ansatte til følge, spredt ud over det ganske land.

Snart blev det naturligt at se postbudet, politibetjenten, skolelæreren, børnehavepædagogen og fagforeningsmanden i byrådet, medens det hørte til undtagelserne at se en godsejerfrue, for slet ikke at tale om folk i erhvervslivet. Krage søger mage, siger man, og det var en naturlig følge, at mange blandt de 800.000 offentligt ansatte giftede sig med en kollega eller standsfælle.

Metoden, hvordan man vil komme dette uvæsen til livs, er gammelkendt og kører efter en socialdemokratisk model. Man lemper reglerne i takt med overtrædelserne. Er der for mange spritbilister, der venter på afsoning, ja, så nedsætter man straffen. Er der for mange indbrudstyve, så nedsætter man strafferammen, og er der problemer med butikstyve, så gør man forbrydelsen straffri.

Er der for mange inhabilitetssager med offentligt ansatte, der har giftet sig med offentligt ansatte, og som samtidig sidder i byrådet, så lemper man reglerne om ægtefælleinhabilitet ved at lave om på retsgrundlaget, og man laver så et afstandskriterium, der kun rammer chefsfunktionerne; de menige bliver nu siet fra.

Ministeren har imidlertid ikke taget den berømte mistelten i ed. Når vi nu ved, at der er inflation i stillingsbetegnelserne og en ubændig lyst ude i amter og kommuner til at opnormere stillinger, så er det i dag svært at finde en almindelig kontorassistent, medmin-

[Knud Lind]

dre den pågældende er ansat som langtidsløst, og resultatet er jo også blevet for mange høvdinge og for få indianere.

Yvonne Hørløv Andersen (CD):

Det er vel egentlig ikke så meget de offentligt ansatte, det drejer sig om. Det, det drejer sig om, er at forenkle og klargøre. Det var da også regeringens hensigt, da den trådte til. På den baggrund skal en lille del af forslaget, ophævelsen af pligten til årligt at indsende budgetterne til tilsynsråd, ses. Det vil være en forenkling, der bliver hilst med glæde ude omkring i kommunerne og vel sagtens også af de mennesker, der skal sidde og behandle dem herinde.

Der er sket det, at man har fået samme praksis. Når man har deltaget i kommunalt arbejde i nogle år, ved man, at praksis bliver strammet ud fra personsager, og det er så forfærdelig uheldigt. Det kan meget nemt medføre, at specielt de mennesker, der ved noget inden for en bestemt ressort, ikke kan deltage. Det fremmer ikke en god sagsbehandling. Så det er på meget høje tid at løse op i disse spørgsmål.

Man skal også mærke sig, at der kun er tale om ledende stillinger. Der er i lovforslaget nævnt institutionsledere, men institutionsledere er jo mange ting, og institutioner kan være en mindre del af en større institution. Hvis den er det, synes jeg ikke, der er nogen grund til, at dette træder i kraft i sådanne tilfælde, men det vil vi da lige høre ministerens mening om. Det er klart, at hvis det er en meget stor, landsdækkende organisation, kommer det nok på tale dér, men en mindre institution i en stor by eller en stor forstads-kommune må være noget andet end én institution i en ganske lille by. Der må nok differentieres.

Så er der blevet nævnt noget om problematikken om, hvorvidt det kun skal gælde samlevende og ægtefæller. Hvad nu, hvis det er, som det sker, mor og søn, far og datter eller folk, som bor under samme tag i øvrigt, eller to mænd eller to kvinder, der bor sammen, gælder det så også? Det kunne jeg godt tænke mig at få præciseret i lovforslaget.

Anna-Lise Frølich (RV):

Det må jo indrømmes, at tiden har indhentet de gældende habilitetsregler. Fra radi-

kal side finder vi, at lovforslaget lægger op til en forenkling, som vil gøre disse sager vedrørende ægtefælleinhabilitet lettere at administrere.

Jeg vil godt lige sige et par ord om de generelt gældende habilitetsregler, som fastlægges, at man ikke må være sin egen overordnede, altså ikke være ansat i en forvaltning og samtidig medlem af det stående udvalg, der har ansvaret for den pågældende forvaltning. Vi er sådan set enige i, at dette fastholdes.

Med hensyn til ægtefælleinhabiliteten finder vi det rimeligt, at éns ægtefælle eller samlever ikke kan have en overordnet stilling knyttet til det område, hvor man er udvalgsmedlem, eller at medlemskab i økonomiudvalget betyder, at éns ægtefælle ikke kan have en overordnet stilling eller være forvaltningschef inden for dette område, og dette på trods af, at ægtefæller i dag vel må betragtes som to helt selvstændige individer, hvor der jo ikke behøver at være interesse-sammenfald. Vi finder, at forslaget er en forbedring i den rigtige retning, og håber så på at undgå de helt ekstreme ydertilfælde, vi har oplevet i de seneste år.

Jeg vil godt trække en anden form for inhabilitet frem, der allerede har været nævnt her, nemlig den konkrete, hvor der er tale om privatøkonomisk afhængighed i forbindelse med leverancer til kommunen i form af varer eller tjenesteydelser. Her opleves til tider uheldige interessesammenfald. Det kunne måske være formålstjenligt også at få nogle regler om generel inhabilitet i f. eks. de tilfælde, hvor en person jævnlige er inhabil på grund af en konkret interesse i udfaldet af en sag. Ellers er det, ligesom om man med dette forslag kun rammer én side. Vi ved jo godt, der også har været en del sager på den anden side, og det kunne måske også være formålstjenligt at få en generel regel her – ikke fordi man leverer en enkelt gang, men er man gentagen leverandør, synes jeg, at det bør tages op, og jeg håber, at vi kan drøfte netop disse spørgsmål i udvalget med henblik på at stramme eller præcisere reglerne.

Den anden ændring i lovforslaget, om stop for indsendelse af budget til tilsynsmyndighederne, er vi enige i. Det betyder en forenkling, og vi sparer administration. Der er bestemt ingen grund til det, da indenrigsmi-

[Anna-Lise Frølich]

nisteren og andre jo kan indhente budgetter, lige så tit de vil.

Wilhelm (VS):

Det problem, forslaget tager fat på, er påtrængende, og det er blevet større i de seneste år, og det vil efter al sandsynlighed blive større endnu. Det skyldes bl. a. nogle helt konkrete ting som, at hyppigheden af parforhold, hvor begge parter er udearbejdende, er vokset meget. Selv om regeringen i øjeblikket gør forskellige ting for det modsatte, må vi da håbe, at det ikke lykkes at bremse det eller føre det tilbage.

Den anden ting er, at den offentlige sektor, også den kommunale, er vokset meget, og det tror jeg heller ikke er noget man sådan kan standse. At offentligt ansatte også gifter sig med hinanden, hvilket hr. Knud Lind vist kaldte et uvæsen, ved jeg ikke hvordan han forestiller sig at man kan stoppe. Disse ting tilsammen har naturligvis betydet, at dette problem med ægtefælleinhabilitet er vokset ganske kraftigt. Derfor må der tages fat på det, for det er ikke rimeligt, som det har været administreret de seneste år.

Ud over de ting, der allerede er sagt, vil jeg fremhæve, at den hidtidige måde at administrere det på især rammer de mindre grupper i kommunalbestyrelserne. Det er klart, at hvis man ikke har så mange personer at rokere rundt med, bliver det vanskeligere at få anbragt de personer på de sagsområder, man især var interesseret i at gøre noget ved, og som man har en ekspertise på. Derfor har det altså også slagside, fordi det mindsker især de mindre gruppers mulighed for at gøre deres arbejde i de kommunale råd.

Vi er altså tilhængere af, at der sker sådanne lempelser. Vi har, jeg vil ikke sige gjort os til talsmænd for, men i hvert fald rejst problemet over for ministeriet tidligere, om ikke det kunne gøres ved, at man helt gik over til konkret inhabilitet. Jeg ser ikke i bemærkningerne, hvorfor det ikke har kunnet lade sig gøre, men det får vi vel oplyst, når vi nu skal have behandlet forslaget; jeg ville tro, at det i og for sig havde været en forenkling. Men hvis det ikke kan lade sig gøre, er jeg enig med den radikale ordfører i, at der så er en skævhed, når man stadig væk hovedsagelig kører på konkret inhabilitet i de

sager, hvor det er private erhvervsinteresser, der er grundlaget for inhabiliteten.

Jeg er klar over, at man, som der også står i bemærkningerne, efter gældende ret kan dekrettere generel inhabilitet på et udvalgsområde også i de tilfælde, men vi ved jo også, at det er helt anderledes sjældent, det forekommer, og at der findes sager, som de fleste af os her nok ikke finder særlig rimelige, hvor man gang på gang har tyet til den konkrete inhabilitet, og hvor de pågældende så ind imellem sidder og er forbrødrede med det udvalg, som de har store forretningsmæssige interesser over for.

Hvis man stadig væk vil opretholde den generelle inhabilitet for hele udvalgsområder, mener jeg ligesom den radikale ordfører, at så må vi nok have nogle klarere regler også om generel inhabilitet for den slags erhvervmæssige interesser, for de bliver jo ikke berørt af dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det var hr. Wilhelms indlæg vedrørende de offentligt ansatte, der giftede sig med hinanden. Mit indlæg skulle forstås således, at det, at de offentligt ansatte giftede sig med hinanden, ikke var et uvæsen, men at det var et uvæsen, at der var 800.000-850.000 offentligt ansatte, og skulle jeg endelig gå særlig hårdt på, måtte det også være et uvæsen set med den nuværende styrelseslovs øjne.

Steffensen (KrF):

Lovforslaget, vi har til behandling, er jo helt nødvendigt. Mange sager i de senere år har vist, at inhabilitetsreglerne nødvendigvis må ændres.

Vi finder det afgørende og vigtigt i kristeligt folkeparti, at der sikres objektivitet i vurderingerne i alle sager. Vi er derfor enige med ministeren i intentionerne i lovforslaget, som jo først og fremmest tilstræber en forenkling, samtidig med at det klargør spørgsmålet.

Udviklingen inden for den sidste halve snes år har medført, at flere og flere offentligt ansatte går ind i et større engagement i politik, hvilket jo er helt naturligt, rimeligt og rigtigt. Det har ført til, at man nødvendigvis må tage disse sager op til nyvurdering. Jeg vil gerne spørge ministeren, om der findes en

[Steffensen]

eller anden form for oversigt over denne udvikling. Det kunne være interessant at få den belyst med, hvad der konkret har været årsag til, at der er opstået mange inhabilitetsproblemer.

Vi er naturligvis enige i ministerens hovedintentioner og vil arbejde positivt i udvalget.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg vil gerne takke for den overordentlig velvillige behandling, som dette forslag har fået. Jeg har noteret mig, at jeg endda fik ros af hr. Tommy Dinesen. Det gør ikke noget, at det bliver gentaget.

Grunden til, at det lovforslag fremsættes, er, at vi efterhånden har fået lagt en kurs på dette område, som er ude af trit med udviklingen, og som man har stillet sig undrende over for, og som har voldt mange problemer i kommunalbestyrelserne. Det har ikke været særlig behageligt for det enkelte menneske, det gik ud over, fordi den strammere kurs jo har gjort det vanskeligt for ægtefæller eller samlevende, hvis en af dem var offentligt ansat eller kommunalbestyrelsesmedlem.

Det har ført til omkonstitueringer, som man mange steder har følt urimelige, fordi man syntes, at reglerne var forkerte. Andre steder har man valgt at afvente, at folketinget gjorde noget ved sagen. Det betyder, at der rent faktisk i dag sidder kommunalbestyrelsesmedlemmer mange steder, som er erklæret inhabile af tilsynsrådene, eller som ved, at bliver der rejst sag mod dem, bliver de erklæret inhabile.

Disse regler for, hvornår man er inhabil i forhold til sin offentligt ansatte ægtefælle, har med rette været følt snærende og urimelige. Det råder vi altså bod på med dette lovforslag, som dermed selvfølgelig også skal sikre, at ikke for mange mennesker afskæres fra at deltage i kommunalt arbejde.

Jeg vil godt opholde mig lidt ved det enkelte medlems inhabilitet, for forslaget oprettholder de strenge krav, der må stilles til medlemmets personlige habilitet, uanset om man er offentligt ansat eller ansat andre steder. For den private gælder, at hvis man regelmæssigt og i betydeligt omfang har privat erhvervsinteresse i sager, som behandles i et bestemt udvalg, kan man ikke have sæde i dette udvalg. Det står stadig ved magt, skal jeg understrege i anledning af fru Anna-Lise

Frølichs bemærkninger. Det, der har været sagen her, har været at præcisere ægtefællernes stilling.

Vi skal også præcisere, at en offentligt ansat ikke kan føre tilsyn med sig selv, og det har også været problematisk i sagen. Man kan altså ikke være fungerende lærer og sidde i kulturudvalget og ikke fungerende hjemmehjælper og sidde i socialudvalget.

Grunden til det er den, at der i offentligheden, som flere har været inde på, må være almindelig tillid til, at en beslutning træffes uden indflydelse fra uvedkommende, om jeg så må sige, hvis man kan kalde det det i forbindelse med ægtefæller.

Kigger vi på ægtefællen, er reglerne i dag lige så strenge som for den personlige inhabilitet. Denne lovændring her skulle sikre, at retstilstanden kommer til at svare til tiden, bliver i trit med 1982, hvor to ægtefæller eller samlevende er to selvstændige individer, der hver især har krav på at kunne udfolde sig rimelig frit i forhold til den anden part.

Med dette forslag afskæres man kun fra medlemskab af et stående udvalg, hvis ægtefællen eller samleveren har chefsfunktioner eller andre ledende funktioner i kommunen, som der står i bemærkningerne. Således er medlemskab af et stående udvalg udelukket, hvis ægtefællen eller samleveren er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af udvalgets forvaltningsområde, det vil sige er forvaltningschef, dvs. socialinspektør, skoledirektør, osv., eller i øvrigt har en ledende stilling i kommunen inden for forvaltningsområdet, som der også står i bemærkningerne.

Til hr. Povl Brøndsted skal jeg sige vedrørende spørgsmålet om viceskoleinspektører, at jeg vil være betænkelig ved, at dette, at et menneske er viceskoleinspektør, skulle fratage hans eller hendes ægtefælle muligheden for at sidde i kulturudvalget. En viceskoleinspektør vil ofte ikke have en permanent leders beføjelser, men det er klart, at det er en af de ting, som vi kan drøfte i udvalget. Umiddelbart vil jeg ikke synes, at vi skal bruge den argumentation, som hr. Povl Brøndsted brugte, men jeg kunne forstå, at man også var villig til at drøfte det.

Fru Yvonne Herløv Andersen talte om institutionsledere. Det er rigtigt, at der kan være forskel på, hvilke institutioner det drejer sig om. Derfor har vi også i lovforslaget sagt, at det i meget høj grad må være op til

[Indenrigsministeren]

den enkelte kommunalbestyrelse at vurdere i det konkrete tilfælde, om der kan være tale om inhabilitet for ægtefællens vedkommende.

Medlemskab af økonomiudvalget er udelukket, når den kommunalt ansattes ægtefælle eller samlever er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende funktioner inden for økonomiudvalgets forvaltningsområde.

Fru Karen Højte Jensen var inde på spørgsmålet om brugen af ordet samlever i denne sammenhæng, og flere andre var også inde på, at det var et nyt ord i denne sammenhæng. Vi bliver vel nødt til at anerkende, at det er vilkårene i dag, så derfor kan jeg ikke se nogen grund til, at vi ikke skulle bruge dette ord her. På den anden side er jeg meget villig til at drøfte, om vi alligevel gør kredsen for snæver ved kun at bruge ordene ægtefælle og samlever. Det kan også dreje sig om andre: Vi kan måske tage en lidt bredere formulering.

Så er der spørgsmålet om lovens ikrafttræden. Det er tanken, at loven – forhåbentlig – skal træde i kraft så hurtigt som muligt efter vedtagelsen. Hermed sikrer vi, at de, der hidtil har været inhabile, og som nu falder inden for lovens rammer, hvis den bliver vedtaget, kan blive siddende i udvalget.

I mange kommuner har man omkonstitueret sig efter afgørelser, der er faldet efter de hidtidige regler. For de oprindelige medlemmer vil der være mulighed for at genindtage deres gamle pladser, hr. Tommy Dinesen, forudsat – det bliver vi nok nødt til at sige – at byrådskollegerne intet har imod det, men det kan jeg oprigtigt talt ikke tænke mig at man har, idet man mange steder har følt disse regler meget snærende. Men det må afgøres lokalt.

Til hr. Knud Lind. Spørgsmålet om erhvervsdrivende og andre ikke offentligt ansattes muligheder for at deltage i kommunalbestyrelsesarbejdet skal vi ikke drøfte i forbindelse med dette, men jeg er enig i, at det er uheldigt, at de ikke offentligt ansatte har vanskeligheder – som vi ved de har – med at gå ind i det kommunale arbejde. Det er et spørgsmål, som vi kontinuerligt bliver nødt til at se på om vi kan gøre noget ved.

Til sidst i lovforslaget står der noget om budgettet. Det var sådan i den tidligere styrelseslov, at kommunalbestyrelserne skulle indsende deres budget til tilsynsrådene. Det

har jeg fundet var en unødigt dobbeltadministration. Derfor er der i lovforslaget foreslået en forenkling også på dette område, for det er meget godt i tråd med, hvad regeringen ellers står for. Tilsynsrådet har jo, som det er blevet nævnt, stadig det overordnede tilsyn og kan indkalde budgetterne, hvis man mener, det er nødvendigt, men kommunalbestyrelserne skal nu ikke automatisk indsende dem.

Jeg vil gerne anbefale lovforslagets hurtige behandling i udvalget. Jeg har været glad for den modtagelse, det har fået, så jeg har håb om, at det kan gå stærkt. Jeg tror, mange venter rundt omkring på, at vi bliver færdige med lovforslaget, så vi kan få denne sag bragt på plads.

Knud Lind (FP):

Man har i debatten talt meget om, at indenrigsministeriet skulle have kørt en stram linje. Det, at indenrigsministeriet har forsøgt at efterleve ombudsmandens ord om, at der ikke må opstå tvivl i befolkningen om, at det er de rigtige beslutninger, der bliver truffet, får mærkværdigvis folketinget til at lempe reglerne, således at denne tvivl nu for alvor kan opstå.

At man ligesom har lavet den prioritering, at det nu kun gælder chefsstillinger, fører til, at der er blevet mange høvdinger og få indianere. Enhver offentligt ansat med respekt for sig selv har sin egen lille afdeling. Jeg er derfor bange for, at problemerne ikke bliver løst med dette lovforslag.

Helt anderledes ville situationen have stillet sig, hvis vi havde fuldkommen åbenhed i den kommunale forvaltning. Så ville vi ikke have haft brug for inhabilitetsreglerne. Havde tavshedspligten og de lukkede møder været afskaffet, ville befolkningen kunne føre et reelt tilsyn; det kan den ikke i dag. Derfor inhabilitetsreglerne.

Personlig kan jeg ikke gå ind for lovforslaget, men jeg skal oplyse, at der er delte meninger i gruppen.

For så vidt angår tilsynsrådets tilsynspligt vil den blive svækket med ministerens lovforslag. Kommunernes automatiske pligt til at fremsende deres regnskab forsvinder, og dermed kan man jo sætte et spørgsmålstejn ved, hvor god den tilsynspligt over for kom-

[Knud Lind]

munerne bliver. Jeg tror, fremtidens kommunale skandaler vil give mig ret.

Steffensen (KrF):

Jeg stillede det spørgsmål til ministeren, om hun var i stand til at komme med en oversigt over eller sige noget om, hvordan udviklingen har været inden for de sidste ti år angående inhabilitetsproblematikken. Det er muligt, ministeren ikke er i besiddelse af dette materiale nu, men så må vi bede om det i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 23:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en statslig lægemiddelinformation.

Af Taanquist (S) m.fl.
(Fremsat 17/11 82).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Denne regering har to hovedsigter med sit arbejde. For det første at forenkle og afbureaukratisere og for det andet at opnå ganske betydelige besparelser på de offentlige budgetter, for at vi kan få orden i vores økonomi.

Da regeringen tiltrådte den 10. september, var der på finansloven for 1983 afsat 800.000 kr. til en statslig lægemiddelinformation, altså ikke 1 mill. kr., som forslagsstillerne skriver i bemærkningerne til forslaget. Ved en

nærmere gennemgang af projektet viste det sig, at den afsatte bevilling ikke ville muliggøre en informationsvirksomhed i den udstrækning, der oprindeligt var forudsat. Det var nemlig forudsat, at organisationen skulle bestå af en leder med medicinsk – eventuelt farmaceutisk – uddannelse, en farmaceutisk assistent, en kontorassistent samt en medicinsk sekretær på deltid, 10 timer ugentligt. Supplerende lægemiddelfaglig og journalistisk ekspertise skulle tilvejebringes ad hoc og betales efter ydelse. Det var alene det, der kunne finansieres med de 800.000 kr. Hvis man også skulle informere – det måtte jo være meningen med informationsvirksomheden – blev man nødt til at bruge 500.000–600.000 kr. yderligere. Det ville altså sige, at en statslig lægemiddelinformationsvirksomhed på årsbasis ville betyde en udgift på 1,3–1,4 mill. kr.

Det var altså alene, fordi der ikke var midler til andet end at ansætte de nævnte, at der var al mulig grund til at spørge, om en statslig lægemiddelinformation nu også var nødvendig.

I dag informeres der om lægemidler – og det er det, det drejer sig om her – ad følgende kanaler til lægerne: for det første informerer Lægeforeningen om nye medikamenter på markedet gennem Ugeskrift for Læger og gennem sin medicinfortegnelse; for det andet informeres lægerne gennem reklamer og gennem de lægemiddelkonsulenter, som kommer ud til dem; og endelig og ikke mindst findes der et digert værk i to bind, som hedder Lægemiddelkataloget. I det ene er der en beskrivelse af alle lægemidler, deres anvendelse og deres karakteristika, i det andet er der en prislister for alle præparaterne. Kataloget og prislisterne revideres med overordentlig jævne mellemrum.

En af de grunde, forslagsstillerne har angivet, til at de gerne ville have, at staten skulle gå ind i en statslig lægemiddelinformation, var, at der var for megen information. Man har argumenteret med, at lægerne blev oversvømmet af brochurer.

Jeg må sige, at jeg har lidt svært ved at se, at det kan have nogen gavnlige virkning på informationsomfanget i nedadgående retning, at man sætter endnu et organ i gang med information. Det gør det næppe lettere og mere overskueligt for lægerne.